

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Београд, новембар 2011. године

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ САДРЖИ:

Први део

УВОД

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ

1.1. Историјски развој

2.1. Савремено стање

Други део

СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА И ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА
КВАЛИТЕТА НА ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Систем обезбеђења квалитета

Стандарди за обезбеђење квалитета

1. Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма основних, мастер и специјалистичких студија;
2. Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма докторских студија;
3. Стандарди за обезбеђивање квалитета наставног процеса;
4. Стандарди за обезбеђивање квалитета научноистраживачког и стручног рада;
5. Стандарди за избор наставника и сарадника;
6. Стандарди за квалитет студената;
7. Стандарди за утврђивање квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
8. Стандарди за утврђивање улоге студената у самовредновању и провери квалитета;
9. Стандарди за обезбеђивање квалитета простора и опреме;
10. Стандарди за обезбеђивање квалитета управљања Факултетом;
11. Стандарди за обезбеђивање квалитета ненаставне подршке;
12. Стандарди за обезбеђивање квалитета финансирања.

Први део

УВОД

Поступак самовредновања који је предмет овог извештаја обављен је у свим областима обезбеђења квалитета предвиђеним Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање и интерним актима који регулишу обезбеђивање квалитета Филозофског факултета. Извештај је сачињен у законском року, три године после усвајања првог Извештаја о самовредновању, начињеном током припреме за акредитацију Филозофског факултета и усвојеног новембра 2008. године.

Извештај о самовредновању пружа неопходне информације о свим аспектима рада Факултета и оцену испуњености услова за акредитацију. Извештај садржи предлоге и сугестије за отклањање уочених слабости и унапређење квалитета.

У поступку самовредновања учествовали су бројни органи и тела Факултета а поступак је координирала Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање.

У поступку процене квалитета и самовредновања коришћени су одговарајуће методе и извори података: анализа докумената и емпиријских података, анкетања студената и запослених, као и дискусије и ставови релевантних тела и комисија Филозофског факултета.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:

Универзитет у Београду – Филозофски факултет

Адреса:

Чика Љубина 18-20, Београд

www.f.bg.ac.rs

info@f.bg.ac.rs

Образовно-научно поље:

Друштвено-хуманистичке науке:

Област:

Историјске, археолошке, класичне науке и историја уметности,
 Педагошке и андрагошке науке,
 Психолошке науке
 Социолошке науке
 Филозофија

Филозофски факултет у Београду је високошколска и научна установа са својством правног лица, у саставу Универзитета у Београду. Факултет је матичан за следеће уже научне области: Општа филозофија, Филозофија посебних области, Социологија, Општа психологија, Посебне области психологије, Општа педагогија са методологијом и историја педагогије, Дидактика са методиком, Предшколска педагогија, Школска педагогија, Андрагогија, Историја старе Грчке и старог Истока, Историја Рима, Општа историја средњег века и помоћне историјске науке, Општа историја новог века, Општа савремена историја, Византологија, Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком, Историја српског народа у новом веку, Историја Југославије, Историја ликовних уметности и архитектуре, Археологија, Етнологија-антропологија, Класичне науке, Енглески језик, Руски језик, Немачки језик, Француски језик, Италијански језик и Шпански језик.

Факултет је регистрован код Трговинског суда у Београду. Матични број јединственог статистичког регистра је 07003269.

1.1. Историјски развој

а) Почетак рада у оквиру Лицеја

Почетак рада Филозофског факултета везује се за 19. јуни 1838. годину када је одлуком кнеза Милоша Обреновића у Крагујевцу основан Лицеј. Према наставном плану и програму на Лицеју су изучавани следећи предмети: Филозофија, Општа историја, Математика, Природно право, Статистика Европе, Художествено начертаније, Немачки језик, Француски језик, Толковање јевангелија. Из Крагујевца Лицеј је 1841. године пресељен у Београд.

б) Оснивање и развој Филозофског факултета у оквиру Велике школе

Лицеј је престао да ради са доношењем Закона о устројству Велике школе или Академије који је објављен 24. септембра (6. октобра) 1863. године. Велика школа је основана као научна установа за више и стручно образовање а састојала се од Филозофског, Правног и Техничког факултета. Предавања на ова три факултета су била јавна и реализована су према унапред утврђеним програмима, који су почетком сваке школске године били сачињавани и објављивани.

У децембру 1873. на Филозофском факултету дошло је до организационих и програмских промена када су установљена два стручна одсека: *историјско-филолошки* и *природно-математички*. Студенти су били обавезни да поред обавезних предмета са одсека слушају и предмете «обавезне за све». Истовремено,

студенти других факултета уз своје матичне предмете, односно науке су могли да слушају и полагају предмете са Филозофског факултета.

Према Уредби из децембра 1896. године. Филозофски факултет је имао два основна задатка: 1. наставни – «да спрема наставнике за средње школе» и 2. научни – «да спрема стручне раднике на наукама и књижевности у српском народу». Истом Уредбом су уместо историјско филолошког и природно-математичког, установљена четири нова одсека:

- Лингвистичко лирерни
- Историјско-географски
- Математичко-физички и
- Јестаствено-хемијски.

Сви наставни предмети у оквиру одсека класификовани су у три групе: стручне, помоћне и факултативне.

Уредбом Филозофског факултета из септембра 1900. године уместо одсека установљено је једанаест стручних група у којима су предмети класификовани у три категорије: а) стручне, б) помоћне и в) споредне.

в) Развој Филозофског факултета у оквиру Универзитета

Законом о Универзитету од 19. фебруара (5. март) 1905. године. Велика школа прерасла је у Универзитет са пет факултета: Филозофски, Богословски, Правни, Медицински и Технички. Након успостављања Универзитета посебним уредбама регулисан је рад појединих факултета. Филозофски факултет је из просветне прерастао у научно просветну установу са петнаест организационо и програмски међузависних група. До 1927. године на Филозофском факултету је основано 28 наставних група.

1.2. Савремено стање

У периоду после II светског рата Филозофски факултет је у више наврата мењао своју програмску и организациону структуру прилагођавајући је актуелним друштвеним потребама и научним трендовима и захтевима. Због великог броја наставних група и студената током 1947. године из састава Филозофског факултета је издвојена групација природно-математичких дисциплина (Природно математички факултет) а 1958. године групација филолошких дисциплина (Филолошки факултет) тако да су на Филозофском факултету остале да функционишу следеће наставне групе: 1. Филозофска, 2. Социолошка, 3. Психолошка, 4. Педагошка, 5. Историјска, 6. Археолошка, 7. Етнолошка, 8. Група за Историју уметности и 9. Група за класичну филологију.

У последњих 20 година различите нивое студија на Филозофском факултету завршило је 6.814 студената.

Свршени студенти Филозофског факултета у периоду од 1987/88. до 2007/08.
године по нивоима студија

Основне студије	Магистарске студије	Специјалист. студије	Докторанти	Докторске студије
6814	1003	29	469	4

Данас Филозофски факултет представља научну и највишу образовну установу у пољу друштвено-хуманистичких наука остварујући своју делатност у следећим областима:

- филозофија,
- социолошке науке,
- психолошке науке,
- педагошке и андрагошке науке,
- историјске, археолошке, класичне науке и историја уметности.¹

Сложена програмско-наставна и научно-истраживачка оријентација Филозофског факултета условила је и његову сложену организациону структуру. Поред заједничких служби, Филозофски факултет данас обухвата девет одељења, десет студијских група, 14 катедара, 2 наставне јединице, 5 института, 14 центара и 5 лабораторија и неколико других специфичних организационих јединица.

---

¹ На основу члана 11, став 1, тачка 14 Закона о високом образовању Национални савет за високо образовање Републике Србије, на тринаестој седници одржаној 30. марта 2007. године на основу предлога Конференције универзитета и Конференције директора виших школа утврдио је *Измене и допуне листе стручних, академских и научних назива са знаком звања одговарајућег степена студија* којима су у оквиру Друштвено-хуманистичких наука дефинисане поменуте области, врста студија и стручни називи који се у оквиру њих стичу.

Организациона структура Филозофског факултета

ОДЕЉЕЊА	ИНСТИТУТИ	ПОСЕБНЕ ЈЕДИНИЦЕ
Одељења за филозофију	Институт за филозофију	
Одељење за социологију	Институт за социолошка истраживања	
Одељење за психологију	Институт за психологију Центар за математичко и статистичко изучавање језика	* Лабораторија за развојну психологију * Лабораторија за социјалну психологију * Лабораторија за психологију рада * Лабораторија за експерименталну психологију * Збирка старих психолошких инструмената
Одељење за педагогију и андрагогију	Институт за педагогију и андрагогију	
Одељење за историју	Центар за античку епиграфику и нумизматику Центар за савремену историју Балкана Центар за кипарске студије Центар за историјску географију и историјску демографију Центар за српске студије Центар за руске студије	
Одељење за историју уметности	Институт за историју уметности Центар за музеологију и херитологију	Центар за мултимедијална истраживања и унапређење историјско-уметничких истраживања
Одељење за археологију	Центар за археолошка истраживања Центар за дигиталну археологију Центар за теоријску археологију Центар за испитивање археолошких материјала	* Археолошка збирка * Палеоантрополошка збирка * Лабораторија за биоархеологију
Одељење за етнологију и антропологију	Центар за етнолошка и антрополошка истраживања	
Одељење за класичне науке	Центар за класичне науке	
Наставне јединице:	Центар за образовање наставника Кабинет за стране језике	

На Факултету се у школској 2011/12. години, у оквиру девет одељења и 10 студијских група реализују основне академске студије, мастер академске студије и докторске академске студије, на које је укупно уписано 6.259 студената.

Број уписаних студената по нивоима студија у школској 2011/12. години

Основне студије	Магистарске студије	Мастер студије	Докторанти	Докторске студије	Укупно
5.185	24	345	120	485	6.259

У оквиру своје делатности Факултет такође остварује програме сталног усавршавања и научна истраживања. На Факултету се организује научноистраживачки рад у области филозофије, социолошких наука, психолошких наука, педагошких и андрагошких наука, историјских, археолошких, класичних наука и историје уметности. Факултет, самостално или у сарадњи са другим организацијама, обавља основна, примењена и развојна истраживања у циљу развоја образовне делатности и публикује резултате научног рада.

На Факултету је стално запослено 324 наставника и сарадника. Структура запосленог наставно-научног особља према звањима и научним степенима дата је у следећој табели.

Стално запослено наставно и научно особље према звањима – новембар 2011. године

Запослени наставници и сарадници – 2008.	Број
Професор емеритус	3
Редовни професор	48
Ванредни професор	56
Доцент	60
Асистент	42
Асистент приправник	1
Сарадник у настави	10
Наставник страног језика	6
Виши предавач	/
Предавач	/
Укупно наставници и сарадници	255
Научно особље	
Научни саветник	1
Виши научни сарадник	1
Научни сарадник	10
Истраживач сарадник	3
Истраживач приправник	1
Виши сарадник за истраживачке послове	2
Запослени на пројекту	51
Приправник на истраживачким пословима са ½ пуног радног времена	1
Укупно научно особље	69
Укупно – наставно-научно особље	324

Током 2002. године Факултет је започео реформисање студијских програма у складу са новим Законом о универзитету и принципима Болоњске декларације.

У школској 2011/12. години запослено наставно особље у оквиру различитих области и студијских група остварује 30 студијских програма за стицање стручних, академских и научних назива. Студијски програми основних и мастер студија усвојени су на седници Сената Универзитета у Београду у јуну 2006. године, а програми докторских студија у јуну 2007. године. На Факултету се још увек не остварују програми специјалистичких студија.

У току 2009. године на Факултету су предложени и усвојени нови студијски програми на свим студијским групама и свим нивоима студија. У припреми нових студијских програма узети су у обзир резултати и искуства у примени постојећих студијских програма, као и нови захтеви који су пред Факултет постављени у поступку акредитације.

У поступку акредитације Филозофски факултет је 23.04.2009. године акредитован као установа високог образовања и акредитовано је 29 студијских програма на сва три нивоа студија. Комисија за акредитацију и проверу квалитета је дала акт упозорења за студијски програм докторских студија класичних наука, а Факултет је дао тражена додатна објашњења и документацију. У поступку по основу акта упозорења још увек није донета одлука Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

У циљу излажења у сусрет интересима студената, потребама тржишта, покривања едукације у свим областима за које је Факултет матичан, интердисциплинарном повезивању унутар Факултета и са другим институцијама које се баве образовањем и истраживањима, Факултет је усвојио процедуру за покретање нових студијских програма. Три нова мастер студијска програма су у поступку израде студије изводљивости или акредитације.

Подршку наставном особљу у остваривању програма пружа 85 стално запослени у својству ненаставног особља.

Стално запослено ненаставно особље према групама послова – 2008.

Ненаставно особље	Број
Библиотекари	22
Секретари одељења	10
Рачунарско документациони центар	6
Одсек за студентске послове	5
Одсек за правне, административне и кадровске послове	11
Одсек за материјално-финансијске послове	6
Одсек за техничке послове	25
Остало	/
Укупно	85

Укупан број запослених на Филозофском факултету је 409.

За остваривање образовне и научне делатности Факултет располаже одговарајућим простором и опремом.

Укупан простор	18.993,58 квм
Простор Библиотеке са читаоницама	1.833,36 квм
Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес	415.258
Укупан број деск-топ рачунара	397
Укупан број лап-топова	79
Укупан број скенера	39
Укупан број штампача	142
Укупан број видео пројектора	49
Укупан број фотоапарата	35
Укупан број камера	15
Укупан број фотокопир апарата	17
Број рачунарских радних станица у рачунарским учионицама	56
Број рачунара који су инсталирани у учионицама	21
Број дигиталних пројектора који су инсталирани у учионицама	21

Други део

СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА И ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА НА ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Стално и систематско унапређивање наставног процеса на Филозофском факултету у складу са развојем науке и потребама друштва, повећање ефикасности студија и побољшање квалитета студијских програма, наставе и услова рада утврђени су као дугорочни циљеви у чијем остварењу учествују сви запослени, и сви органи Факултета. Посебно, обезбеђивањем квалитета бави се Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање.

Факултет својим актима утврђује стандарде обезбеђивања квалитета у следећим областима:

1. Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма основних и мастер студија;
2. Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма докторских студија;
3. Стандарди за обезбеђивање квалитета наставног процеса;
4. Стандарди за обезбеђивање квалитета научноистраживачког и стручног рада;
5. Стандарди за избор наставника и сарадника;
6. Стандарди за квалитет студената;

7. Стандарди за утврђивање квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
8. Стандарди за утврђивање улоге студената у самовредновању и провери квалитета;
9. Стандарди за обезбеђивање квалитета простора и опреме;
10. Стандарди за обезбеђивање квалитета управљања Факултетом;
11. Стандарди за обезбеђивање квалитета ненаставне подршке;
12. Стандарди за обезбеђивање квалитета финансирања.

Циљ постављеног система стандарда за обезбеђивање квалитета је обезбеђивање високих стандарда квалитета научно-наставног процеса, ради стварања услова за укључивање Факултета у европски академски и научно-истраживачки простор и унапређење друштвено-економског развоја Србије, што омогућује остварење дефинисаних циљева и задатака Филозофског факултета.

Развој и имплементација система управљања квалитетом заснива се на проактивном приступу, што подразумева укључивање свих запослених на Факултету, као и пуну партиципацију студената у реализацији мера и поступака остварења дефинисаних параметара квалитета.

Систематско праћење и периодична провера квалитета Стандарда регулисани су Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању.

Поступак самоевалуације спроведен у току 2011. године, који је предмет овог Извештаја, обухватио је све аспекте рада Факултета. При поступку самоевалуације избегнуто је претерано администрирање, имајући у виду да су основне делатности Факултета у целини, и сваког наставника и сарадника појединачно, настава и истраживање, и да самоевалуација треба да допринесе развоју ових процеса, а не да их успорава и компликује администрирањем.

Управа Факултета је организовала поступак самоевалуације. Полазни документ за рад на самоевалуацији био је Правилник о стандардима за обезбеђивање квалитета и самовредновање, усвојен 15.11.2007. године. С обзиром да су се, од усвајања овог Правилника, догодиле многе промене на Факултету и у законској регулативи која се односи на рад високошколских установа, било је потребно усагласити Правилник са овим променама, пре улажења у поступак самоевалуације. Да би олакшала рад Радној групи за самоевалуацију, Управа Факултета припремила је Предлог измена и допуна Правилника о стандардима за обезбеђивање квалитета и самовредновање у који је уградила промене које су се већ догодиле на Факултету, и предлоге за које је сматрала да имају потенцијал да унапреде рад Факултета. Овај Предлог измена и допуна Правилника стављен је на увид свим наставницима на Факултету, затим прошао кроз јавну расправу на Деканском колегијуму, седницама одељења и Настовно-научном већу. Измене и допуне Правилника усвојене су на Наставно-научном већу 30.06.2011. године.

Јавна расправа о изменама и допунама Правилника о стандардима за обезбеђивање квалитета и самовредновање Факултета послужило је за сагледавање и критичко преиспитивање целокупног процеса рада и спровођења промена за које је установљен

широки консензус на Факултету. Сматрамо да је тиме поступак самоевалуације, значајан и као део припрема за следећи циклус акредитације, добио пуни смисао.

Систем обезбеђења квалитета

Статутом Факултета, у глави осамнаест, регулисана су основа питања која се односе на обезбеђивање квалитета и самовредновање.

Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању који је донело Наставно-научно веће 20.03.2008. године утврђен је се систем обезбеђивања квалитета и регулисано је систематско праћење и периодична провера квалитета рада Факултета. Правилником се одређују и органи који обезбеђују квалитет и спроводе самовредновање, поступци за обезбеђивање квалитета и спровођење самовредновања, начин чувања прикупљених података и финансирање послова обезбеђивања квалитета и спровођења самовредновања на Факултету. Овим правилником је утврђена улога свих органа Факултета, наставника, сарадника и студената у оквиру система обезбеђивања квалитета.

Активно учешће студената у процесу обезбеђивања квалитета и самовредновања обезбеђено је кроз учешће студената у раду стручних органа Факултета, Савету Факултета и одговарајућим комисијама стручних органа.

Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање формирана је као комисија Наставно-научног већа и чине је представници наставника, сарадника, студената и ненаставног особља.

Наставно-научно веће, Савет и Декан су донели све правне акте из своје надлежности потребне за разраду појединих стандарда и поступака.

Сви општи акти који регулишу систем обезбеђивања квалитета оглашени су на интернет страници Факултета.

Систематско праћење и периодична провера квалитета система обезбеђивања квалитета спроводе Наставно-научно веће, Савет и Декан, у оквиру својих надлежности.

Стандард 1: Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма основних, мастер и специјалистичких студија.

Овај стандард дефинише структуру студијских програма основних и мастер студија који се реализују на Филозофском факултету, као и њихов квалитет, савременост и међународну усаглашеност, услове уписа студената на студијске програме, оцењивање и напредовање студената, наставно особље које учествује у реализацији студијских програма, организациона и материјална средства и интердисциплинарност студијских програма. Под „курикулумом“ се подразумева студијски програм, а под „програмом предмета“ садржај, начин оцењивања и начин извођења наставе на појединачном предмету.

Филозофски факултет реализује десет студијских програма на основним и десет студијских програма на мастер студијама. Студијски програми на основним студијама

трају 4 године (240 ЕСП бодова), а на мастер студијама годину дана (60 ЕСПБ). Наставно научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој првој ванредној седници од 25.08.2008. године донело одлуке о усвајању студијских програма у подручју филозофије, социологије, психологије, педагогије, андрагогије, историје, историје уметности, археологије, етнологије-антропологије и класичних наука.

Сенат Универзитета у Београду усвојио је предлоге студијских програма Филозофског факултета 05.11.2008. године.

Комисија за акредитацију Националног савета за високо образовање донела је одлуку о акредитацији свих студијских програма на основним и мастер студијама које је Филозофски факултет предложио.

Структура и садржај студијских програма усаглашени су са релевантним одредбама Закона о високом образовању, Статутом Факултета и Стандардима за акредитацију студијских програма Националног савета за високо образовање.

Структуром студијских програма дефинисани су следећи елементи: назив и циљеви студијског програма, врсту студија и исход процеса учења, стручни, односно академски назив, услови за упис на студијски програм, листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем, начин извођења студија, односно одговарајуће облике организације наставе и потребно време за извођење појединих врста студија, бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са Јединственом методологијом утврђивања ЕСПБ бодова, бодовну вредност завршног рада на основним и мастер студијама исказану у ЕСП бодовима, предуслове за упис појединих предмета или модула (групе повезаних предмета), начин избора предмета са других студијских програма, у складу са Правилником о пријављивању предмета, услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија, обим основног текста писаних радова студената (семинарски рад, завршни рад, мастер рад), обим и област стручне праксе у ЕСП бодовима и друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Курикулум, односно студијски програм садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета, студијских подручја (модула или смерова), са оквирним садржајем.

Студијски програми су формално и структурно усклађени са утврђеним стандардима за акредитацију, као и са европским стандардима, Законом о високом образовању и статутима Универзитета и Факултета у погледу услова уписа, трајања студија, услова за пријављивање предмета, стицања дипломе и начина студирања. Студијски програми и програми предмета су, такође, формално и структурно усклађени са најмање три акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

Мање измене и допуне студијских програма одељења предлажу Наставној комисији, која доноси оцену и препоруку о њиховом усвајању. Закључци Комисије упућују се Наставном већу Факултета, које доноси коначну одлуку о прихватању мањих измена и допуна студијских програма.

Предлагање и подршка изради нових студијских програма регулисано је 2010. године посебним Правилима о покретању нових студијских програма.

Број студената који се уписују на одговарајући студијски програм утврђује се Планом уписа, по одељењима, на основу Уверења о акредитацији, а у оквиру расположивих просторних и кадровских могућности Факултета.

Факултет редовно прати податке служби за запошљавање, и друге податке о запошљавању, анализира њихову методологију рада и комуницира са њиховим представницима у циљу објективног и целисходног обавештавања јавности о положају дисциплина за које је матичан на тржишту рада. Факултет континуирано прати податке о запошљавању својих дипломираних студената кроз рад својих комисија, служби, центара, радних група и других радних тела. Факултет формира Базу података о алумнистима и у сарадњи са њима спроводи своје стратешке циљеве и остварује своје интересе у друштву и на тржишту рада.

Факултет и на друге начине редовно прати запошљавање дипломираних студената.

Врста знања које се проверавају при упису одговарају природи студијског програма и начин те провере одговара карактеру студијског програма и објављује се у конкурсу. Одељења утврђују програм за полагање пријемног испита. Пријемни испит организује Декан, у складу са посебним правилником. Декан председава Комисијом за спровођење пријемног испита. Декан може овластити Проректора за наставу да спроведе пријемни испит. Током организације и реализације пријемног испита, Факултет води рачуна о специфичностима друштвених, односно хуманистичких наука, и поједине елементе пријемног испита усклађује са потребама појединачних одељења одн. научних области за која су матична. Координацију ових послова врши Проректор за наставу.

Оцењивање и напредовање студената детаљно су регулисани Правилником о оцењивању и испитима, а заснивају се на бодовном систему (ЕСПБ), по правилима акредитације студијских програма.

Број наставника не одговара у потпуности потребама реализације студијских програма. На неким студијским програмима оптерећење наставника је веће од 180 часова активне наставе годишње, односно 6 часова наставе недељно. Факултет тежи да достигне минимум броја наставника потребних за остваривање студијских програма свих нивоа студија на одељењима пре предаје документације за наредни акредитациони циклус.

За помоћ у настави, извођење вежби и других облика наставе, Факултет ангажује докторанте, студенте докторских студија и лица изабрана у истраживачка звања ангажована по уговору. Лица у овим статусима, ангажована почев од 25.05.2010. године, остварују 120 часова годишње, односно 4 часа активне наставе недељно. Обим и карактер ангажмана лица у овим статусима дефинише се посебним Правилима о ангажовању у настави студената докторских студија. За извођење наставе, Факултет ће од 01.01.2013. године расписивати конкурсе за заснивање радног односа на буџетским радним местима искључиво за наставничка звања.

За извођење студијских програма Факултет обезбеђује одговарајући простор за извођење наставе са најмање 2 м² бруто простора по студенту. Настава се одвија у две смене, од 8-22 часа радним данима и 8-14 часова суботом. Одељења су обавезна да утврде величину и структуру простора који је неопходан за реализацију одређеног студијског програма.

Факултет има амфитеатре, слушаонице, лабораторије, кабинете и друге просторије за извођење наставе, библиотечки простор и читаонице, у складу са потребама студијског програма.

Факултет обезбеђује потребну техничку опрему за савремено извођење наставе: амфитеатар и слушаонице снабдевени су LCD пројекторима и компјутерима.

Читаонице је потребно просторно проширити и осавременили: опремити их тако да се студентима омогући рад у групама, као и коришћење дигиталног библиотечког фонда.

Библиотеке располажу са најмање 500 библиотечких јединица релевантних за извођење сваког студијског програма Факултета.

Факултет обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом (уџбеници, збирке текстова) која је објављена пре почетка наставе. Наставницима имају помоћ у прављењу збирки текстова за спремање испита. Факултет такође обезбеђује потребна учила и помоћна средства.

У сврху савладавања студијског програма студентима је обезбеђен приступ интернету, приступ страним научним и стручним часописима у електронској форми, претраживање електронских каталога и сл. у девет читаоница и најмање 56 радних места у рачунарским учионицама Факултета и у другим за то превиђеним просторијама.

Интердисциплинарност студијског програма обезбеђује се увођењем обавезних и изборних предмета из других студијских програма. Интердисциплинарност се обезбеђује увођењем минимум једног предмета из другог студијског програма истог нивоа који се релаизује на Факултету, полагањем предмета са других факултета Универзитета у Београду и др.

На основу анализе предложених студијских програма могу се извести следећи закључци:

- предложени студијски програми садрже све елементе предвиђене Законом, Стандардима за акредитацију студијских програма и Статутом факултета

- студијски програми су научно-стручно утемељени и релевантни у односу на потребе праксе у различитим областима;

- услови за упис студената на студијске програме утврђени су Статутом Факултета, у складу са Законом о високом образовању. Статутом Факултета утврђени су садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата и начин објављивања ранг листе;

- услови и поступци неопходни за стицање диплома одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани уводним одредбама студијских програма и усклађени са циљевима, садржајима, стручним компетенцијама и обимом студијских програма;

- потребно је боље дефинисање циљева и исхода студијских програма на основним и мастер студијама;

- студијски програми су усклађени са савременим тенденцијама у областима на које се односе и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа.

Анализа структуре и научне компетентности наставног особља Факултета показује да наставно особље има потребне научне и наставне компетенције за извођење студијских програма.

На одељењима за археологију, етнологију и антропологију и студијску групу за андрагогију потребно је смањити степен оптерећења наставника и сарадника у реализацији студијских програма, односно повећати број наставника и сарадника који учествују у реализацији студисјких програма.

За извођење студијских програма обезбеђен је одговарајући кадровски, просторни, технички и библиотечки потенцијал.

Статутом Факултета и Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању Филозофског факултета утврђени су поступци за припрему и усвајање, праћење и контролу студијских програма, као и процедуре за њихово унапређење, у складу са Статутом Факултета. Студијски програми свих нивоа на Филозофском факултету доносе се прописаним поступком, који покрећу одељења, као најстручнијих јединица за поједине студијске области. Структура и садржај појединих програма одређују се у складу са захтевима и специфичностима појединих дисциплина, планираним оптерећењем студената израженим у ЕСПБ бодовима и очекиваним компетенцијама за дати ниво студија.

- измене и допуне студијских програма, као и покретање нових студијских програма регулисани су посебним правилима, а покретање нових студијских програма подстиче се и финансијском подршком.

- периодична провера квалитета студијског програма, на основу праћења пролазности студената по годинама студија и појединачним испитима, као и путем студентских евалуација, утиче на повремене измене и допуне студијских програма.

Филозофски факултет до данас није формализовао процес прибављања повратних информација из окружења, посебно послодаваца, о квалитету студијских програма које реализује и појединачних стручних профила које школује, али је покренуо интерни пројекат за добијање повратних информација од завршених студената путем рубрике Alumni на сајту Факултета. Такође, израђен је елаборат о праћењу положаја дисциплина које се изучавају на Факултету у основним и средњим школама.

Служба за студентска питања води евиденцију о студентима основних и мастер студија, која обавезно садржи контакте (телефон, адресу и електронску адресу) сваког студента. Правилима о вођењу ове евиденције бившим студентима предлаже се да благовремено обавештавају Службу о променама контакт телефона и електронске адресе, занимања, евентуалним функцијама на нивоу локалне самоуправе или државне управе, у невладиним и/или међународним организацијама и сл. Служба благовремено обавештава студенте, а посебно путем сајта Факултета или листе електронских адреса, о свим релевантним питањима повезаним са током студија.

Процена испуњености Стандарда 1 и предлог корективних мера:

Филозофски факултет испуњава Стандард 1.

Факултет Статутом, правилницима и правилима детаљно и прецизно утврђује поступке за покретање, усвајање, праћење и контролу реализације студијских програма и спроводи их у потпуности.

Стандард 2: Стандарди за обезбеђивање квалитета студијских програма докторских студија.

Филозофски факултет реализује десет студијских програма на докторским студијама. Наставно научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој првој ванредној седници од 25.08.2008. године донело одлуке о усвајању студијских програма докторских студија у подручју филозофије, социологије, психологије, педагогије, андрагогије, историје, историје уметности, археологије, етнологије-антропологије и класичних наука.

Сенат Универзитета у Београду усвојио је предлоге студијских програма докторских студија Филозофског факултета 05.11.2008. године.

Комисија за акредитацију Националног савета за високо образовање донела је одлуку о акредитацији студијских програма на основним и мастер студијама које је Филозофски факултет предложио, осим студијског програма докторских студија класичних наука, са образложењем да Одељење нема одговарајући број наставника који испуњавају услове за обављање послова ментора. Факултет је на Акт упозорења одговорило и очекује се одлука Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

Докторске студије трају три школске године (180 ЕСПБ), односно 6 семестара.

Током прва три семестра организује се настава из предмета предвиђених студијским програмом. Завршна три семестра су предвиђена за израду докторске дисертације.

Докторске студије се организују у складу са Правилима докторских студија Филозофског факултета у Београду.

Студијски програми докторских студија су формално и структурно усаглашени са најмање три акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

Извори за финансирање докторских студија су: средства које обезбеђују Министарство просвете и науке, школарине, стипендије и средства која обезбеђује Факултет (укључивање студената докторских студија у научноистраживачке пројекте и др.). Средства за реализацију докторских студија могу бити обезбеђена у сарадњи са другим високошколским установама, акредитованим научним установама и домаћим и међународним организацијама, фондацијама и др.

Факултет обезбеђује простор за одржавање наставе на докторским студијама, простор за самостални истраживачки рад докторанада, коришћење опреме која је потребна

за научноистраживачки рад која је у поседу Факултета или приступ опреми на основу уговора о сарадњи са другим установама.

За реализацију самосталног истраживачког рада студената докторских студија Факултет је опремио простор у за то предвиђеним просторијама одељења, института, центара, збирки, семинара и др.

Факултет обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора (књиге, монографије, научни часописи, друга периодична издања) у обиму потребном за остварење програма докторских студија. Студенти докторских студија имају приступ базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад и опрема базирана на савременим информационо-комуникационим технологијама.

Процена испуњености Стандарда 2 и предлог корективних мера:

Филозофски факултет испуњава Стандард 2.

Факултет у научним јединицама својих одељења обезбеђује услове прецизиране Стандардима за извођење студијских програма докторских студија. Факултет ће наставити пренамењује и опрема, водећи рачуна о мултифункционалности простора, просторе раније коришћење од стране научних јединица, у центре за докторске студије у којима обједињује научноистраживачки рад наставника, сарадника и истраживача са самосталним истраживачким радом студената докторских студија.

Стандард 3: Стандарди за обезбеђивање квалитета наставног процеса

Филозофски факултет је традиционално посвећен сталном унапређењу наставног процеса. Статутом Факултета и Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса, као и поступци и процеси праћења и контроле и унапређења наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Организација наставе

Настава на Филозофском факултету се одвија према Плану извођења наставе, Распореду часова и силабусима појединачних предмета којима се прецизно утврђује почетак, завршетак и временски распоред извођења наставе, облици наставе, начин полагања испита и распоред испитних рокова, препоручена литература и обавезе студената у току реализације наставе. План извођења наставе за наредну школску годину прави се на крају текуће школске године, а распоред часова пре почетка семестра. План извођења наставе подразумева да се у току семестра извођење наставе не поклапа са реализацијом испитних рокова.

У јесењем семестру 2011. године започет је прелаз на електронско пријављивање испита. С обзиром да је информациони систем који треба да подржи електронско

пријављивање изборних предмета и испита још увек у изградњи, пријављивање слушања изборних предмета и административни упис се продужавају и после почетка наставе, што донекле отежава реализацију наставе у првој, ређе и другој недељи семестра.

Обезбеђивање квалитета наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се путем интерактивности наставе, укључивањем примера добре праксе у наставу, професионални радом наставника и сарадника, доношењем и поштовањем планова рада по предметима као и праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Наставни процес на Филозофском факултету одвија се према унапред утврђеним и јавно доступним (интернет презентација Факултета) студијским програмима, који садрже све релевантне тражене податке: распоред предмета по годинама и семестрима студија, њихов обим изражен у ЕСПБ бодовима, услове за похађање, циљеве, садржај, план извођења, начин оцењивања, списак обавезне и допунске литературе, као и податке о наставницима и сарадницима који изводе наставу на датом предмету.

На студијским програмима мастер и докторских студија, као и других програма које реализује, Факултет утврђује посебан распоред часова.

Настава предмета на докторским студијама не може се организовати заједно са наставом на основним и мастер студијама, односно рад се организује по посебном распореду часова.

Однос наставника и сарадника према студентима и њихов професионални став у извођењу наставе (јасно, прегледно излагање, припремљеност, редовност, уважавање коментара студената, примереност начина оцењивања), према резултатима последње студентске евалуације описани су оценама које на свим одељењима премашују 4,20 на скали од 1 до 5.

Стандарди професионалног односа наставника и сарадника према студентима утврђени су Кодексом професионалне етике на Универзитету у Београду. Однос наставника и студената регулисан је Каноном 2 Кодекса (видети прилог).

Креативност, способност критичког мишљења и самосталног расуђивања неопходне су компоненте обуке у свим областима које се изучавају на Филозофском факултету и наставни процес неминовно подстиче развој ових компетенција на свим нивоима студија. У складу са специфичностима дисциплина, као и са појединим програмима предмета, наставни процес укључује интерактиван приступ у раду са студентима и примере из праксе.

Спровођење планова наставе и рада, као и квалитет наставе на појединачним предметима систематски се прате у складу са Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању и Правилником о студентском вредновању наставе и педагошког рада наставника. Потпуни извештаји који следе из поступака праћења квалитета редовно се подносе Наставно-научном већу, док су појединачне оцене квалитета педагошког рада наставника саставни део укупне оцене при поступку реизбора и унапређења, у складу са статутарним одредбама о избору наставника и сарадника. Један од начина контроле квалитета наставног процеса и уредности његовог извођења је и периодично анкетаирање

студената које, између осталог, прикупља мишљење студената о квалитету одржане наставе и њеној редовности.

Факултет контролише квалитет наставног процеса путем периодичних анализа успешности (пролазности) студената на свим испитима и свим студијским групама. Анализа студентског успеха за школску 2010/11. годину показује да је укупна пролазност студената 87% када се као критеријум узме 37 остварених бодова и 25%, када се као критеријум узме 60 остварених бодова (видети прилог: пролазност 1.). На основу анализа пролазности Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање предлаже Декану и Наставно-научном већу предузимање системских мера за унапређење наставног процеса како би се унапредила његова крајња ефикасност.

Резултати анкетања студената које је спроведено у складу са Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању Филозофског факултета у току школске 2010/11. године показује да студенти веома високо оцењују припремљеност наставника за наставу и редовност одржавања наставе.

Процена испуњености Стандарда 3 и предлог корективних мера

Претходна анализа сугерише да је на Филозофском факултету испуњен Стандард 3.

Садржај и структура студијских програма, као и правила о праћењу и оцењивању успеха студената и квалитет наставног простора и опреме стварају предуслове за задовољавајући квалитет наставе и успех студената у студирању. Тиме се обезбеђује да се наставе позитивни трендови који постоје од почетка увођења реформи на Факултету, односно од школске 2002/03. године у погледу скраћења дужине студирања наставе.

Систематско праћење и редовна контрола квалитета наставног процеса регулисани су Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању.

Стандард 4: Стандарди за обезбеђивање квалитета научноистраживачког и стручног рада

Филозофски факултет је одлуком Министарства науке и заштите животне средине Републике Србије бр. 021-01-61/37 од 19.02.2007. године, на основу Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступка акредитације научноистраживачких организација, акредитован за обављање научно-истраживачке делатности. У току 2013.године предстоји понављање поступка акредитације Филозофског факултета као научноистраживачке организације.

Научно-истраживачка делатност на Филозофском факултету првенствено се одвија у оквиру института, центара или лабораторија појединих одељења.

Наставници и сарадници Филозофског факултета тренутно се реализује 22 истраживачких пројеката које финансира Министарство за просвету и науку, 13 пројеката које финансира Министарство за културу, 4 пројекта које финансира Центар за промоцију науке, један Темпус пројекат и два ФП7 пројекта и неколико различитих пројеката које финансирају друге институције науке и културе у земљи. Када су у питању међународни пројекти, наставници и сарадници учествују на у научно-истраживачких пројеката. На

реализацији пројеката у 2011. години ангажовано је 271 наставника, сарадника и истраживача. Према критеријумима Министарства просвете и науке науке истраживачи на Филозофском факултету су категорисани на следећи начин:

Категорија	Број истраживача
A1	59
A2	36
A3	38
A4	104
A5	29
A6	4
A7	1
Укупно	271

Посебно је значајно да је на факултетским истраживачким пројектима изразито порастао број ангажованих младих истраживача. У пројектима које финансира Министарство просвете и науке у пројектном циклусу који је отпочео 2011. године ангажовано је 54 студента мастер и докторских студија, док је њихов број у претходном циклусу, окончаном закључно са половином 2010. године био осам.

Квалитет научноистраживачког рада на факултету обезбеђује се стварањем услова за научноистраживачки рад, као и доследним поштовањем стандарда у погледу врсте и структуре научне продукције. Факултет располаже значајним простором и техничком опремом за реализацију научних истраживања (370 компјутера и друга пратећа опрема).

План научног истраживања и извештај о истраживању научна јединица подноси, најмање једном годишње, матичном одељењу, а одељење Комисији за научноистраживачки рад. Комисија извештај о раду научних јединица подноси ННВ, уз консултације са Продеканом за науку и Продеканом за финансије. Обавезни саставни део Научноистраживачког плана представља финансијски план. Планови и извештаји у вези са интердисциплинарним програмима достављају се одељењима матичним за конкретна интердисциплинарна решења, а потом Комисији за научноистраживачки рад.

Филозофски факултет подстиче научно-истраживачку делатност и научну продукцију наставника и сарадника, настојећи да обезбеди релевантну литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему неопходну за реализацију емпиријских истраживања, као и легалан софтвер. На тај начин Факултет обезбеђује трансфер научног знања у наставу и процес учења.

Факултет прати и води евиденцију о:

- пројектима који се реализују на Факултету по врсти (научни, стручни и др.) и областима;
- истраживачима (наставницима, сарадницима и наставно-научном подмлатку који учествују у пројектима);

- објављеним резултатима рада на пројектима (монографије, радови објављени у часописима и саопштења на научним скуповима и друго), кроз стандардизовани систем на који се ослања Министарство задужено за науку, односно Народна библиотека Србије (COBISS);

- ефектима рада на пројектима.

Приликом одлучивања о овде дефинисаним питањима, Факултет посебно води рачуна о својој историјској улози, друштвеном и културном значају.

Факултет публикује резултате научних истраживања наставника, сарадника и истраживача, ослањајући се на фондове Министарства задуженог за науку и друге фондове, и учествујући у финансирању публикација у складу са могућностима. За организацију издавачке делатности задужен је Центар за издавачку делатност Филозофског факултета.

Издавачка делатност Факултета реализује се у складу са Правилником о издавачкој делатности. Факултет подржава и финансира, у складу са својим могућностима, монографске и периодичне публикације својих наставника или научних јединица (одељења, института, центара итд.).

Резултати научне продукције наставника и сарадника Филозофског факултета доступни су научној и стручној јавности у виду библиографије су, преко интернет странице Факултета, односно линка за персоналну биографију на мрежи Народне библиотеке Србије (COBISS).

Процена испуњености Стандарда 4 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 4.

Мере које ће Филозофски факултет предузети у циљу даљег унапређења овог стандарда подразумевају оснивање сталног радног тела за координацију научне политике Факултета, у чији састав би ушли продекан за науку, руководиоци пројеката, руководиоци научних јединица и представници Факултета у радним телима надлежног министарства и Универзитета.

Такође, предлаже се израда Правилника о научноистраживачким организационим јединицама Филозофског факултета. Овај правилник има за циљ да уреди карактер, обим делатности, финансирање, начин ангажовања истраживача, намену простора и опреме, и друге карактеристике и делатности од кључног значаја за делатност научноистраживачких јединица, њихов међусобни однос и њихов положај у односу на матична одељења и Факултет. Предлаже се Статутарној комисији да у предстојеће статутарне промене угради редовни годишњи извештај Прокана за науку о научноистраживачкој делатности на Факултету, који садржи и финансијске елементе.

Осим овог правилника, научно-истраживачки рад и продукција се могу унапредити и усвајањем Правила за дотирање научних часописа Факултета, одељења, института и других организационих јединица, Правилима за подршку организације и учешћа наставника и сарадника на научним скуповима, као и успостављањем репозиторијума електронских публикација.

Стандард 5: Стандарди за избор наставника и сарадника

Статутом Факултета и Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању Филозофског факултета дефинисани су стандарди квалитета наставника и сарадника на Филозофском факултету.

За реализацију свих 30 студијских програма основних, дипломских и докторских студија који се реализују на Факултету обезбеђен је потребан број компетентних наставника и сарадника у сталном радном односу. Подаци о наставницима и сарадницима доступни су на интернет страници Факултета.

У реализацији програма учествује укупно 50 редовних професора (3 у статусу професора емеритуса), 41 ванредни професор, 84 доцента, 56 асистената, 9 асистената приправника, 6 сарадника у настави, 2 наставника страног језика, 3 виша предавача и 4 предавача, што је укупно 256 наставника и сарадника. На Факултету је уговором о допунском раду ангажовано и 8 наставника других факултета до 1/3 пуног радног времена. Уговорима о раду у трајању од годину дана, на Филозофском факултету је у току јесењег семестра 2010. године било ангажовано 28 студената докторских студија за одржавање вежби и практичне наставе, а у току 2011. године 54 студента докторских студија.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Услови за избор у звање наставника и сарадника утврђују се Законом о високом образовању, препорукама Националног савета за високо образовање, статутима Универзитета и Факултета, одговарајућим правилницима Универзитета и Факултета и за Факултет специфичним Правилима. Кадровска комисија при изради Правила води рачуна о специфичностима појединих научних области или ужих научних области за које је матичан Факултет.

Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава утврђених поступака и услова путем којих оцењује научноистраживачку и наставну активност наставника и сарадника од последњег избора у звање. Управник одељења, Кадровска комисија и Наставно-научно веће Факултета су одговорни за доследно придржавање утврђених поступака и услова за избор у звања наставника и сарадника. Декан је одговоран за законитост поступака за избор у звања наставника и сарадника.

Факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. Сарадници који су на докторским студијама и докторанди обучавају се током активног учешћа у настави и учешћа на пројектима. Факултет доноси Програм развоја наставно-научног подмлатка. Сарадници у настави, асистенти и студенти докторских студија у истраживачком звању, укључују се у наставу и истраживачке пројекте Факултета.

У складу са својим материјалним могућностима Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за континуирано стручно-научно и наставно усавршавање путем информисања о конкурсима и стипендијама, научним скуповима, обезбеђењем одговарајуће литературе, приступа базама података и успостављањем билатералне и мултилатралне сарадње са домаћим и међународним научно-истраживачким и високошколским институцијама.

Факултет прати и посебно вреднује педагошки рад и способности наставника и сарадника процедуром која је дефинисана Правилником о вредновању квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Резултати студентске евалуације су један од критеријума за избор у звања наставника и сарадника и истовремено представљају важан чинилац вредновања и промена које се уносе у студијске програме.

Из перспективе студената квалитет педагошког рада наставника и сарадника је на задовољавајућем нивоу. Према резултатима студентске евалуације педагошког рада наставника за школску 2010/11. годину, просечна оцена за 9 димензија наставничког рада је изузетно висока. Студенти су у највећој мери задовољни припремљеношћу наставника за наставу, а најмање добијањем повратних информација о њиховом раду.

Процена испуњености Стандарда 5 и предлог корективних мера

Филозофски факултет у потпуности испуњава Стандард 5.

Факултет доследно примењује критеријуме за избор наставника и сарадника, континуирано вреднује и подстиче њихов научни и педагошки рад и усавршавање.

Предлаже се Кадровској комисији да донесе План дугорочног ангажовања наставника и сарадника у складу са Законом о високом образовању и статутима Универзитета и Факултета. Планом би био утврђен оптималан број наставника и сарадника неопходан за реализацију сваког студијског програма на Факултету на сва три нивоа студија и рок у којем ће се овај план реализовати. При доношењу Плана, треба водити рачуна о равноправности научних области за које је Факултет матичан, као и о минималном броју наставника за сваки студијски програм. Факултет треба да спроведе активности које ће имати за циљ да обезбеде неопходан број компетентних наставника на свим студијским програмима за које је матичан.

Стандард 6: Квалитет студената

Филозофски факултет обезбеђује квалитет студената унапред прописаном и јавном селекцијом, прописаним и јавним оцењивањем током наставе и на испитима, континуираним праћењем оцењивања на предиспитним обавезама и испитима, провером резултата оцењивања и пролазности и предузимањем одређених мера у случају уочених недостатака и пропуста.

Факултет на време обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима релевантне податке и информације о упису, наставним активностима, облицима рада, пракси, завршним радовима и облицима студентског организовања. При селекцији студената за упис вреднује се успех у претходном школовању и успех на пријемном испиту. Једнакост и равноправност студената по свим основама је загарантована, као и могућност и услови студирања за студенте са посебним потребама и студенте са сензорним и моторним хендикепом.

Студенти се унапред упознају са обавезама у вези праћења наставе и активног учешћа у наставном процесу.

Факултет је предвидео правила о полагању испита која обезбеђују објективност оцењивања. Статутом и Правилником о оцењивању и испитима предвиђена су детаљна правила о јавности испита, полагању испита, правила о оцењивању и правила поводом приговора студента на оцену.

Методе оцењивања теоријског и практичног знања студената усклађени су са циљевима, садржајем и обимом студијских програма.

Факултет континуирано анализира и прати дистрибуције оцена и уколико дође до неправилности у дужем периоду предузима одговарајуће мере.

Продекан за наставу на почетку школске године подноси Већу Извештај о упису. Продекан за наставу на крају школске године подноси Већу Извештај о пролазности студената на студијским програмима.

Правила понашања наставника према студентима регулисана су Статутом Факултета, Кодексом професионалне етике Универзитета у Београду и Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању Филозофског факултета. Факултет обезбеђује и прати професионалност и коректност понашања наставника током извођења наставе и током оцењивања - објективност, етичност и коректност.

Факултет систематично прати и проверава улазност на свим студијским групама и пролазност студента по предметима, студијским програмима, годинама и предузима мере којима се коригује сувише ниска пролазност и друге неправилности.

На сајту Факултета налази се Информациони пакет, на српском и енглеском језику, који садржи информације о студијским програмима, наставницима и сарадницима, режиму студија, правима и обавезама студената, као и информације о различитим аспектима студентског живота. Информациони пакет, уз вести и саопштења на интернет страници факултета и огласним таблама, обезбеђује информисаност студената о свим релевантим питањима студирања и организације рада на Факултету.

Факултет омогућава и подстиче међународну, међу-универзитетску и међуфакултетску мобилност студената. Права и обавезе Факултета и студената у вези са мобилношћу регулисана су посебним правилником. Факултет склапа типске уговоре са свим факултетима Београдског универзитета о размени студената, међусобним правима и обавезама.

У складу са Законом, Факултет омогућава надареним докторандима да током трајања докторских студија стекну наставно искуство. Обим и садржај помоћи докторанада у настави прецизира се Планом извођења наставе, који управници појединих одељења доносе почетком сваке школске године, а најкасније у септембру.

Факултет омогућава студентима одговарајуће облике организовања и одговарајуће облике деловања и одлучивања, у складу са законом. Факултет пружа помоћ и подршку раду Студентског парламента, студентских организација и клубова путем обезбеђења адекватног простора и опреме.

Факултет обезбеђује надокнаду за рад Студенту продекану и Председнику студентског парламента, у складу са Статутом Факултета.

Спортске секције студената Филозофског факултета користе спортску салу Факултета према утврђеном распореду а Факултет редовно издваја средства за спортске активности и учешће студената на спортским такмичењима.

Факултет финансира штампање листа студената Филозофског факултета „СПЛАТОА“.

Студентски парламент организован је на начин предвиђен Законом о високом образовању, Статутом Факултета. Избори за чланове студентског парламента спроводе се по предвиђеној процедури, а рад и начин одлучивања Студентског парламента регулисан је актима Студентског парламента. Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и тела Факултета: Савету, Наставно-научном већу и Комисијама Већа и Савета.

Студент продекан и Студентски парламент су се значајно ангажовали у имплементацији електронског пријављивања испита, а велику помоћ су пружили студентима при упису у школску 2011/2012. годину када је први пут на Факултету примењен на основу кредитног система. Савет Факултета је на својој седници од 29.12.2011. године усвојио и позитивно оценио Извештај о раду који је поднео студент продекан.

Према последњим анализама студенти су у значајној мери задовољни наставом и условима студирања, непостојањем дискриминације и информисањем од стране Факултета. Истовремено студенти су у мањој мери задовољни комуникацијом Факултета са студентским организацијама, испитним роковима, радом служби и управе Факултета. Студенти су незадовољни због непостојања студенског клуба и застарелости библиотека и читаоница.

Процена испуњености Стандарда 6 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 6.

Филозофски факултет ће у наредном периоду настојати да путем унапређења квалитета програма и наставе и укупне организације рада, медијску промоцију програма и начина студирања, мотивише што већи број средњошколаца са добрим успехом у средњој школи, односно предзнањем, за студије на Филозофском факултету.

На основу анализе уписа, пролазности и дужине студирања неопходно је:

- предузети системске мере за кориговање програма, наставе и унапређење успешности студената на предметима са најнижом пролазношћу и најнижим просечним оценама.;

- унапредити комуникацију са студентима, посебно комуникацију студената са службама Факултета;

- смањити проценат одустајања од студија;

- развити подстицајне, укључујући и финансијске, мере за мотивисање студената за студије на мастер и докторском нивоу.

Стандард 7: Стандарди за утврђивање квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Филозофски факултет у Београду обезбеђује квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на основу Статута факултета, Плана извођења наставе и утврђивањем стандарда квалитета и поступака за обезбеђење квалитета.

У складу са Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета и самовредновање (стандард 7) Факултет обезбеђује:

- у библиотекама уџбенике и другу литературу неопходну студентима за савлађивање градива у најмање два примерка, од којих се један не може износити из библиотеке;

- покривеност сваког обавезног предмета одговарајућом уџбеничком литературом (уџбеници, збирке текстова, ридери);

- усклађеност обима обавезне литературе са коефицијентом оптерећења студената у савлађивању наставне материје на датом предмету у односу на укупно оптерећење студента у савлађивању наставне материје осталих предмета на истој години студија;

- систематско праћење и оцењивање квалитета уџбеника и друге наставне литературе са становишта квалитета садржаја, структуре и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова).

Највећи део неопходне наставне литературе Факултет обезбеђује путем куповине и властите издавачке делатности која је регулисана Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета. Правилник успоставља критеријуме и стандарде публикација научно-наставне продукције наставника и сарадника Филозофског факултета. Уџбеници, монографије, часописи и други материјали за учење дистрибуирају се и продају посредством факултетске скриптарнице у закупу компаније «Stylos», у оквиру које ради копирница која служи за сервисирање потреба за литературом и материјалима за учење студената и наставника Факултета.

Базична усмереност Филозофског факултета ка развоју дисциплина које се на њему негују као критичких друштвених теорија и традиционална усмереност ка развоју критичког мишљења код студената, одредила је и основни начин студирања на Филозофском факултету. Својим студијским програмима, организацијом наставе и испитима Факултет инсистира на студирању и стицању специјалистичког али и широког друштвено-хуманистичког образовања. С обзиром на то Факултет за сваку студијску групу обезбеђује одговарајућу библиотеку са респектибилним фондом књига, часописа и уџбеника на српском и страним језицима. Укупан библиотечки фонд Филозофског факултета је 415.258 библиотечких јединица и састоји се од књига, часописа, уџбеника и друге уџбеничке литературе. У саставу сваке библиотеке је читаоница намењена студентима и депо за одлагање и чување књига.

На Факултету постоји јединствена библиотечка база података која је састављена од појединачних одељењакских база. Свака читаоница располаже рачунаром за претраживање библиотечких фондова. Претраживање фонда могуће је преко ауторског, предметног и топографског каталога. Уласком Факултета у систем Виртуелне библиотеке Србије, у

октобру 2003. године, информације о фондовима других библиотека доступне су студентима, наставницима и сарадницима путем интернета.

Правила о раду библиотека, коришћењу и попуњавању библиотечког фонда регулисана су Правилником о раду библиотека. Унапређење рада библиотека на Филозофском факултету, успостављање сарадње са мрежним библиографским системом и сервисима Србије поверено је Комисији за библиотеке Филозофског факултета.

У 11 библиотека у сталном радном односу је 22 библиотекар са одговарајућом стручном спремом. Библиотеке и читаонице раде сваког радног дана од 8 до 20 часова. Укупна површина коју заузимају библиотеке је 1.833,36 квм.

На Факултету је успостављен Рачунарско документациони центар са пет стално запослених чија је функција одржавање и унапређивање рада информатичких ресурса Факултета и обезбеђивања неопходне научне, наставне и техничке документације.

Поред рачунара у читаоницама и слушаоницама (намењеним за пројектовање на предавањима) студентима је на располагању и 56 рачунарских радних станица у две рачунарске учионице. Све службе, посебне научне јединице (лабораторије, институти, збирке), студентске организације и клубови и сви наставнички кабинети такође су снабдевени рачунарима. Сви рачунари имају приступ интернету преко централног факултетског сервера, тако да сви запослени и сви студенти имају могућност коришћења интернета и електронске поште са Факултета или било ког другог места на коме се налазе. Сви рачунари у библиотекама, наставничким кабинетима су део академске компјутерске мреже што омогућује приступ различитим базама података и научних часописа.

Већина учионица на Факултету опремљена је неопходним наставним и аудио-визуелним средствима (LCD пројектори, беле табле, табле за визуализацију).

Процена испуњености Стандарда 7 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 7.

Факултет ће и у наредном периоду настојати да:

- обезбеди студентима свих нивоа студија, водећи рачуна о заштићеним ауторским правима, збирке текстова неопходних за припрему испита, у складу са бројем кредита који поједини испити носе у ЕСПБ, у електронској форми;

- обезбеди легалне софтвере за све програме који се користе у настави и раду наставника и служби;

- обавезе наставнике да за сваки предмет на основним студијама обезбеде релевантан уџбеник, или припреме ридер, односно текстове за спремање испита;

- охрабри наставнике да материјале за учење (видео презентације, изводе из литературе, задатке и сл.) учине доступним студентима преко интернет странице Факултета;

- повећа за 10% издвајања за осавремењавање библиотечких фондова, пре свега часописа.

Напомена: Стандарде од 1 до 7 усваја Наставно-научно веће

Стандард 8: Стандарди за обезбеђивање квалитета простора и опреме

С обзиром на расположиви простор (18.993,58 км) и пројектовани број студената за школску 2011/12. годину Филозофски факултет испињава стандард 11. За пројектовани број студената минимално потребан простор је око 14.000 квм.

Укупна структура простора којим располаже Филозофски факултет је следећа:

– простор за извођење наставе	5.171,10 квм
– простор за наставно и друго особље	5.876,41 квм
– остали простор	7.946,07 квм
– Укупно	18.993,58 км

Непосредном извођењу наставе намењени су:

	квм	Бр. места
– 4 амфитеатра	815,37	732
– 25 слушаоница	1.263,00	983
– 8 учионица	440,88	269
– 3 лабораторије	231,79	84
– Укупно	2.751,04	2068

За непосредан рад запослених обезбеђено је 3.724,90 квм простора (наставнички кабинети и канцеларије за административно-техничко особље):

– Простор за рад наставника	2.490,43
– Простор за рад ненаставног особља	1.234,47
– Укупно	3.724,90

С обзиром на пројектовани број студената и чињеницу да се настава одвија у две смене Филозофски факултет располаже простором адекватног обима и структуре.

Власник обе зграде које користи Филозофски факултет је Република Србија. За део зграде на парцели број 1.805 у улици Чика Љубина 18-20, носилац права коришћења није утврђен, док је је за део зграде на парцели број 1.806, носилац права коришћења Филозофски факултет. Власништво над зградом у улици Студентски трг бр. 1 има Република Србија, а носилац права коришћења је Универзитет у Београду. Филозофски факултет користи ову зграду у складу са споразумом са Ректоратом Универзитета у Београду и Филолошким факултетом.

На Факултету су у употреби 397 дес-топ рачунара, 142 штампача, 49 видео пројектора, 39 скенера, 35 фотоапарата, 79 лап-топ рачунара, 17 фотокопир апарата и 15 камера.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику у погледу савремених комуникационих и информатичких и других техничких средстава, како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и рад свих запослених и студената.

У циљу доступности простора и опреме лицима са посебним потребама на Факултету су израђене рампе за кретање са инвалидским колицима.

За унапређење безбедности студената и запослених Факултет располаже системом видео надзора са преко 40 камера које контролишу све улазе и све комуникационе просторе на Филозофском факултету.

Значајан део простора за рад административно-техничког особља је климатизован (21 клима уређај).

У свим учионицама, ходницима, кабинетима и канцеларијама (5.700 квм) постављени су топли подови за чије чишћење факултет поседује 15 усисивача одговарајуће снаге. За детаљније периодично чишћење ангажује се предузеће «Бергер».

О сигурности и безбедности запослених и студената, одржавању реда и информисање брине портирска служба Факултета коју чини један стално запослен и пет портира које Факултет ангажује на основу уговора са ДВД «Врачар». Портирска служба ради 24 часа, седам дана у недељи.

Факултет обезбеђује редовно одржавање простора и опреме путем организовања рада одговарајућих служби, висок ниво хигијене свих просторија, као и редовно одржавање опреме и њено осавремењавање. У циљу унапређења ефикасности и квалитета одржавања Факултет је склопио уговоре са већим бројем предузећа који му омогућују рационалну и брзу набавку потрошног материјала, материјала за наставу, опреме, сервисирање техничке опреме и отклањање кварова. Склопљени су вишегодишњи уговори о набавци услуга:

1. Прање и чишћење површина – СГР БЕРГЕР
2. Одржавање дигиталне преплатничке централе – SOFTEL PLUS
3. Одржавање противпожарне централе – ЕСИЛ МОНТ
4. Набавци и изради канцеларијског намештаја и зидних одбојника – БЛАЖЕКС
5. Купопродаји фотоматеријала и пружању фотографских услуга – НАММЕР
6. Снадбевању браварским, водоводним и електроматеријалом – МЕТАЛОТЕХНА МП
7. Набавци услуга дератизације и дезинсекције – ЕКО-ПАРК
8. Месечном сервисирању лифтова – ЗИМ ЕЛЕВАТОР
9. Чишћењу канализације – ПРЕМИ ТРЕЈД
10. Физичком и противпожарном обезбеђењу – ДВД ВРАЧАР
11. Снадбевању канцеларијским и потрошним материјалом – STYLOS
12. Снадбевању тоалет папиром и папирним убрусницама – НОРА.
13. Набавци услуга израде диплома – БЕЛИ ГРАФ
14. Коричењу књига и штампаног материјала – ГАЈИЋ
15. Постављању и одржавању клима уређаја – ЕКО ПАРК.

Процена испуњености стандарда 8 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 8.

Факултет ће наставити да одржава и унапређује квалитет простора и опреме у складу са потребама наставно-научног рада и Правилником о кућном реду.

Факултет ће у наредном периоду обезбедити:

1. упис зграде Факултета у земљишне књиге и регулисање права њиховог коришћења
2. климатизацију свих кабинета, слушаоница и читаоница

3. 10 LCD пројектора у малим учионицама
4. адаптација посебног WC-а за лица са инвалидитетом.

Стандард 9: Стандарди за утврђивање улоге студената у самовредновању и провери квалитета

Студенти су укључени у процес праћења, контроле, обезбеђења и унапређења квалитета и имају своје представнике у органима и стручним телима Факултета (Савет Факултета и Наставно-научно веће, одређене комисије Наставно-научног већа и већа одељења).

Студенти учествују у редовној евалуацији рада Факултета и евалуацији педагошког рада наставника, наставе и услова рада. Резултати свих евалуација редовни су предмет анализе и разматрања Управе Факултета, Наставно-научног већа, Савета и Студентског парламента. У поступку самовредновања обавезно се разматра оцена студената о испуњености стандарда за обезбеђење квалитета и самовредновање у складу са Правилником о обезбеђењу квалитета и самовредновању.

Факултет ће настојати да се убудуће евалуација спроводи електронским путем, што ће допринети смањењу трошкова, али и широј доступности података и резултата анализе вредновања.

Факултет подстиче студенте на укључивање у процес развоја студијских програма, унапређење организације рада Факултета, наставе и процеса учења.

Процена испуњености Стандарда 9 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 9.

Потребно је у већој мери укључити студенте у рад Наставне комисије на побољшању студијских програма, стриктној провери бодовне вредности предмета, обима литературе, правила оцењивања, пролазности на појединачним предметима и мера које се подузимају ради повећања пролазности, као и других параметара квалитета и успешности студирања.

Стандард 10: Стандарди за обезбеђивање квалитета управљања Факултетом

Савет Факултета и Декан обављају функцију органа управљања и органа пословођења и њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Факултетом утврђени су Статутом Факултета у складу са Законом.

Организационе јединице и њихов делокруг рада утврђени су Статутом Факултета у складу са Законом. Декан је одговоран за координацију рада организационих јединица и спроводи контролу законитости рада организационих јединица. Декан је дужан да

предузме све мере које му стоје на располагању да би се обезбедила законитост, целисходност и ефикасност наставног и научног процеса на Факултету.

Факултет обезбеђује управљачком особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану у складу са финансијским могућностима Факултета.

Декан руководи Факултетом на добробит свих научних и наставних области за које је Факултет матичан, у складу са Законом.

О питањима од значаја за рад Факултета и предлозима за унапређење наставне и научне делатности, Декан се консултује са управницима одељења на редовним састанцима (Декански колегијум), који се одвијају по утврђеном распореду, по правилу 3 недеље пре седнице Изборног и Наставно-научног већа. О покренутим питањима и предлозима начелно усвојеним од стране Деканског колегијума, Управници обавештавају чланове својих одељења, и отварају расправу која има за циљ информисање чланова одељења и формирање ставова о питањима о којима се доносе одлуке на наредним седницама Већа и Савета.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање утврђени су стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета управљања Факултетом.

Овим правилником је предвиђено да управници организационих јединица, шефови служби и секретар Факултета подносе Декану извештаје о раду организационих јединица једанпут годишње. На основу ових извештаја, као и властитих резултата у управљању, Декан подноси Савету извештај о квалитету управљања Факултетом једанпут годишње.

Декан систематски прати и оцењује управљање и организацију Факултета и, када је потребно предузима системске мере за њихово унапређење, прибавља мишљење Савета и покреће иницијативу промене Статута, односно доношења или промене одговарајућег правилника.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање прописују се поступци за систематско праћење и оцењивање рада Декана и Савета и унапређење квалитета њиховог рада.

Процена испуњености Стандарда 10 и предлог корективних мера

Факултет испуњава захтеве утврђене Стандардом 10.

Факултет ће у циљу унапређења управљања Факултетом увести праксу да шефови служби на крају календарске године подносе Секретару Факултета извештај о раду за претходну годину и план рада за наредну годину.

Стандард 11: Стандарди за обезбеђивање квалитета ненаставне подршке

Организација рада ненаставног особља утврђена је Статутом у складу са законом. Услови и поступак заснивања радног односа ненаставног особља доступни су јавности.

Број и квалитет ненаставног особља Факултета усклађени су са стандардима за акредитацију. Заједно са Планом дугорочног ангажовања наставника и сарадника доноси се и План дугорочног ангажовања ненаставног особља.

Секретар Факултета је одговоран за координацију рада ненаставног особља, односно служби. Секретар Факултета је дужан да предузме све мере које му стоје на располагању да би омогућио законитост, целисходност и ефикасност рада ненаставних служби на Факултету.

У току 2011. године започета је компјутеризација свих поступака које спроводи ненаставно особље, целокупног евиденционог система потребног за извођење наставе и одговарајућу техничко-документациону подршку.

Факултет обезбеђује ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану у складу са финансијским могућностима Факултета.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање прописују се поступци за систематско праћење и оцењивање рада ненаставног особља на Факултету и унапређење квалитета њиховог рада. На Факултету се посебно прати и оцењује однос ненаставног особља према студентима и мотивација у раду са студентима.

Наставници и студенти оцењују рад ненаставног особља у поступку самовредновања. Студентски парламент такође може разматрати рад ненаставних служби Факултета и може једанпут годишње да упути Савету мишљење о томе. Резултате вредновања ненаставног особља које су обавили наставници и сарадници, као и мишљење Студентског парламента Савет разматра на истој седници на којој разматра и извештај Декана о квалитету ненаставне подршке, у јесењем семестру.

Сви општи акти који регулишу обезбеђивање квалитета управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке су оглашени на огласној табли и интернет страници Факултета.

Систематско праћење и периодична проверу квалитета ненаставне подршке спроводе Савет и Декан, у оквиру својих надлежности.

Резултати последњег анкетирања су показали да су наставници углавном задовољни радом управе и факултетских служби. Просечна оцена рада управе на Филозофском факултету у 2011. години варира по појединим аспектима и највиша је за рад секретара одељења, а најнижа за услове рада.

Процена испуњености Стандарда 11 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава захтеве утврђене Стандардом 11.

Правилником о квалитету ненаставне подршке прописане се поступци за систематско праћење и оцењивање рада ненаставног особља на Факултету и унапређење квалитета њиховог рада. На Факултету се посебно прати и оцењује однос ненаставног особља према студентима и мотивација у раду са студентима.

Секретар Факултета једном годишње, на основу појединачних извештаја, после консултација са Управницима Одељења и шефовима служби, подноси Савету Извештај о раду ненаставног особља и квалитету ненаставне подршке.

Наставници и студенти оцењују рад ненаставног особља у поступку самовредновања. Студентски парламент такође може разматрати рад ненаставних служби Факултета и може једанпут годишње да упути Савету мишљење о томе. Резултате вредновања ненаставног особља које су обавили наставници и сарадници, као и мишљење Студентског парламента Савет разматра на истој седници на којој разматра и извештај Декана о квалитету ненаставне подршке. Седница се одржава у јесењем семестру.

Ради провере квалитета и унапређивања ненаставне подршке, Факултет организује вредновање рада ненаставног особља. Карактер и процедуре вредновања ненаставног особља прецизирају се посебним правилником.

Стандард 12: Стандарди за обезбеђивање квалитета финансирања

Факултет обезбеђује финансијска средства неопходна за реализацију наставног и научног процеса, као и за обављање других професионалних активности.

Финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду Факултет обезбеђује континуираним повећавањем извора прихода и самосталним планирањем распореда и намене финансијских средстава.

Извори финансирања Факултета су:

- средства која обезбеђује оснивач;
- школарине;
- донације, поклони и завештања;
- средства за финансирање научноистраживачког и стручног рада;
- пројекти и уговори у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга;
- накнаде за комерцијалне и друге услуге;
- оснивачка права из уговора са трећим лицима;
- други извори, у складу са законом.

На почетку сваке школске године, Управа планира буџет намењен наставним и научним активностима, и текућим пословима одржавања. При изради Финансијског плана Управа води рачуна о плановима појединих одељења и њихових научних јединица. Управа финансијски усмерава равномеран развој научних области и студијских програма за које је Факултет матичан.

Факултет обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз Извештај о пословању и Финансијски план који усваја Савет на предлог Наставно-научног већа.

Самостални приходи Факултета остварени издвајањем од прихода пројеката који се реализују у наставним и научним јединицама, осим када је то дефинисано правилима финансијера (Министарства задуженог за науку, Министарства просвете и сл) или донатора, усмеравају се у, и користе за менаџмент тих пројеката, или за пријаву будућих

пројеката за које се процени да могу да генеришу самостални приход Факултета, осим средстава намењених редовном одржавању.

Факултет настоји на континуираном унапређењу квалитета услова рада запослених и студентског стандарда.

Факултет настоји да обезбеди подршку локалних самоуправа, посебно Скупштине општине Стари град и Скупштине града Београда, када је о целокупној његовој делатности реч.

Процена испуњености Стандарда 12 и предлог корективних мера

Филозофски факултет испуњава Стандард 12.

С обзирим да средства са којима Република као оснивач и власник Факултета учествује у финансирању Факултета, а посебно да средства за финансирање текућих и материјалних трошкова, нису довољна, нити се редовно исплаћују, Факултет ће, заједно са другим чланицама Универзитета, настојати да реши овај проблем.

Део средстава Факултет планира да оствари већим учешћем у реализацији међународних пројеката и прикупљањем средстава од донатора, у чему значајну улогу треба да оствари Центар за међународну сарадњу и односе са јавношћу.

Завршна оцена о испуњености стандарда квалитета

На основу претходне анализе може се закључити да Филозофски факултет испуњава стандарде квалитета. Факултет ће у наредном периоду наставити да прати и унапређује стандарде квалитета, посебно квалитета наставних програма и њихове реализације. На основу овог Извештаја, Комисија за квалитет ће сачинити детаљан предлог мера за побољшање квалитета на Филозофском факултету које ће се реализовати у наредним школским годинама.

ДЕКАН
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Весна Димитријевић

Напомена: Савет Факултета је на својој седници одржаној 26.1.2012. године усвојио Извештај о самовредновању у делу који се односи на процену испуњености Стандарда од 8 до 12.